

ਪੂਰਾ ਬੈਚ;

ਐਚ. ਆਰ. ਸੋਢੀ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਏ. ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਬਲਕਰਨ ਕੌਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1968 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 318

2 ਅਪ੍ਰੈਲ 1971

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ (V of 1898)— ਧਾਰਾ 488 ((6),) ਪਰੋਵੀਸੋ — ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਇਕ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ— ਅਵਧੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਕਨੂੰਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ —ਕੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਕਪਾਸੜ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ — ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਇਕਪਾਸੜ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣਾ — ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ — ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨੁਸਾਰ (ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ. ਜੇ. ਸੋਢੀ, ਜੇ. ਕੰਟਰਾ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 488, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਪਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤਾ ਫਿਕਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਗਿਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਪੰ: ੫੪)

(ਪਤੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਇਕਪਾਸੜ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ, ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ -ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ-ਪਾਰਟੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਜਿੱਦ ਨਾਲ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ। 'ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ' ਅਤੇ 'ਅਣਗਹਿਲੀ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਵਲ ਇਕ ਧਿਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਮਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕਤਰਫਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਧੜੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਖੋਜ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ

ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। (ਪਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ -ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਸੰਚਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਪਰਾ 31)

(ਪ੍ਰਤੀ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, (i) ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰਵੀਸੇ, (ii) ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕਤਰਫਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, (iii) ਉਹ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪਰਾ 28)

ਮੰਨਿਆ, (ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ.) ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 488(6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼" ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਜ਼ਿਓ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼; ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸਾਬਕਾ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ" ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਲਈ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬਚਣ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਜਾਣ - ਬੁੱਝ ਕੇ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ "ਆਰਡਰ ਆਈਸੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇੱਕ ਤੱਥ ਜੋ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦਾ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪੰ: ੬੬)

ਮੰਨਿਆ, (ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ.) ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਉਸਦੀ

ਮਿਤੀ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Sodhi, J.)

ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ, ਅਸਲ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਸ- ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡਰ.

(Para 61)

ਮੰਨਿਆ, (ਸੋਢੀ, ਜੇ. ਕੰਟਰਾ. ਪ੍ਰਤੀ) ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ "ਇਸਦੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਾਇਨੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ("ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ" ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਇਕ-ਪਾਰਟ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਧਿਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਇਕ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 488(6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਇਕ ਪਾਸੜ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਸਮਾਨ.

(ਪਾਰਾ 9 ਅਤੇ 14)

9 ਦਸੰਬਰ, 1968 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜਿੰਦਰਾ ਐਲ ਆਈ ਅਲ ਵੱਲੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਆਰ. ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ ਨੇ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1970 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ 4 ਜਸਟਿਸ ਐਚ.ਆਰ.ਸੋਧ I, ਮਾਨਯੋਗ ਸੀ. ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ? ਗੋਪਾਲ ਆਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ, ਮਿਤੀ 28 ਨਵੰਬਰ, 1967, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਆਰ. ਗੋਇਲ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਮਾਨਸਾ, ਮਿਤੀ 3. ਅਪ੍ਰੈਲ, 1967, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ.ਤੁਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਡੀ ਐਸ ਚਾਹਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਲਈ। e ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਚ.ਆਰ.ਐਸ.ਓਧੀ, ਜੇ.-1968 ਦੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ 318 ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਦ ਕੀ ਹੈ? ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਇਕ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਕਰਵਾਉਣਾ

ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੀ ਆਰਡਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 488(6) ਦੇ ਪਰੋਵਿਸੋ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦਾ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਬੰਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 488(6) ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: -

“488(6) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ, ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਮਨ-ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ :

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ / ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਈ ਵੀ ਆਰਡਰ • ਉਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ;questionreferredbto7a ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਲਕਰਨ ਕੌਰ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਪਤਨੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਸਾਲ 1963 ਵਿੱਚ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਤਹਿਤ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਲ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੂਜੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਇੰਨਾ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੇਵਾ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਖੰਡ 4 ਦੇ ਅਧਿਆਇ 8 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਸੇਵਾ ਅਦਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। 15 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਸਰਵਰ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Sodhi, J.)

ਕਈ ਸਾਲ ਉਹ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ 2 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸੰਮਨ ਚਿਪਕ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ 20 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ *ਇੱਕ-ਪਾਰਟ* ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਲਕਰਨ ਕੌਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ 14 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰੁ. 60 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਜੋਂ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ 4 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 (6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ 14 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ 'ਤੇ *ਇਕਤਰਫਾ* ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। 14 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ 1967 ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਜਪੁਰਾ, ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਸ ਰਾਜ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਾਨਸਾ ਰਾਹੀਂ ਜਵਾਬ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਜਵਾਬ ਮਿਤੀ 27 ਜੁਲਾਈ, 1965 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 30 ਜੁਲਾਈ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 22 ਜੁਲਾਈ, 1965, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ *ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ* ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਸੋ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488(6) ਤੱਕ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਬਠਿੰਡਾ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਬਾਰੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਕਿ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1967 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 14 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਦੇ *ਇਕਪਾਸੜ ਹੁਕਮ* ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ 14 ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ,

1964, ਪਰ ਸਿਰਫ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1967 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਇਆ, ਅਤੇ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਈ, ਜੇ. ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨੁਕਤਾ ਕਾਫ਼ੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(5) ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ. ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਕੋਲ ਆਇਆ।

(6) ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਧਨੋ, (1), ਜਿੱਥੋਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਗਿਣੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰਸਨ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ (2)। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 5, ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ, ਜੇ ਕੋਈ, ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਾਢੇ ਅਤੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(7) ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਤੁਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ।

- (1) **1962 PLR 59.**
- (2) **1970 ਕਰ. ਐਲਜੇ 172**
- (3) **ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 1500**

ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਉਪਾਅ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 68 ਤੋਂ 72 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇਕ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਤ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੀ। ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨਾ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Sodhi, J.)

ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਵਿਚ ਸੀਮਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਿਸ਼ੇਵਾਰੀ, ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 68 ਤੋਂ 72 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ 15 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੱਲ ਮੰਗਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਮਲਾ ਪੱਖ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ - ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਵਿਚ ਸੰਮਨ ਭੇਜੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ।

(8) ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਆਈਏਟੀਲਅਰਨੇਸਟ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (4) ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਆਰਡਰ ਸੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ", ਜਿਸਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਤਰਫਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3), ਜੋ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਲਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਹਰਾ ਬੇਗਮ ਉਰਫ ਆਇਸ਼ਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘੁਸ

ਕਾਦਰੀ ਕਾਦੀਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5) ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਵਰਨ ਕੌਰ (6) ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ 15 ਮਈ, 1967 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਥੇ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ - ਪੂਰਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸੜ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਪਤੀ ਨੇ ਇੱਕ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ 4 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 22 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 131 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਿਆਦ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਆਧਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਮਾੜਾ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਡ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੀਤ ਦੱਤੋ (7) ਅਤੇ ਭੀਮ ਰਾਓ ਦੇ ਕੇਸ (4) (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

(9) ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਦੇ, ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕ੍ਰੇਜ਼ ਆਨ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ, ਪੰਜਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਪੰਨਾ 64 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, "ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ-4, ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੈਚਿਊਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ

(5) ਏਆਈਆਰ 1966 ਏਪੀ 50.

(6) ਸੀ.ਆਰ. ਆਰ. 634 ਆਫ 1966 ਨੇ 15 ਮਈ, 1967 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(7) ਏਆਈਆਰ (37) 1950 ਏਪੀ 20.

ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਮੇਜੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਘਟਾਓ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸੱਚੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ, ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਦੇ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ "ਗਿਆਨ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ 1963 ਦੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਟਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ 'ਗਿਆਨ' ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਫਿਕਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਫਰਮਾਨ ਵਾਂਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ,

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Sodhi, J.)

ਧਾਰਾ 123 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਸੰਬਰ ਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੈ - ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ *ਟਰਮਿਨਸ a quo* ਫਿਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਜਾਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫ਼ੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ, ਡਿਕਰੀ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ। ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ "ਉਸਦੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. *ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (1)*, ਮਾਅਨੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਜੇਕਰ ਇਸਦਾ ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ" ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ *ਇਕਪਾਸੜ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।* ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ *ਇਕਤਰਫਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ* ਕਿ ਨਿਵਾਸੀ - ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ *ਇਕਤਰਫਾ* ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ *ਐਕਸ-ਪਾਰਟ* ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ. ਏ.ਐੱਸ . ਗੋਵਿੰਦਨ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਜੈਮਲ, (8) ਅਤੇ ਮੈਸੂਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈਦਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸਫ਼ਰਾ ਬੀ, (9) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੈਦਰ ਖਾਨ ਦੇ ਕੇਸ (9) ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਪਰ ਏ.ਐੱਸ. ਗੋਵਿੰਦਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. , ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(10) ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ , ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੁਹਰਾ ਬੇਗਮ ਦੇ ਕੇਸ (5) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਓਪੀ Nion, ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼। ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ-ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮਾਰਚ, 1951 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(2) ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਆਪਣੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, 13 ਜਨਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਜਾਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ 24 ਫਰਵਰੀ 1953 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਕਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਾਕਾਫੀ ਮੰਨਿਆ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ

(8) ਏਆਈਆਰ (37) 1950 ਮੈਡ. 153.

(9) A.I.R. 1968 Mysore 98.

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Sodhi, J.)

ਰਾਜ ਸੰਘ ਨੇ ਫਿਰ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਜੇ. ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ 18 ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ। ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸੰਘ ਨੇ ਫਿਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। - ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 18 (2) (ਬੀ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ, ਜਦੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਮਿਆਦ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ (ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਤਿਰਛੀਆਂ ਵਿੱਚ) ਰੇਖਾੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸਨ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ "ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਲਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹੇਗੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਜੋਂ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਕਿਉਂਕਿ ਅਵਾਰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੰਚਾਰ

ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਆਮ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ: -

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਠੋਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਜਾਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਨਿਰਮਾਣ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਲਾਭਦਾਇਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

"ਜੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਜਾਂ ਉਸਾਰੂ, ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣਾ ਸਿਰਫ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਵਾਰਡ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਲ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ, "ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਜਾਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਪ੍ਰੋ ਵਿਸੋ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(2) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ 'ਤੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ - ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ-

“ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ, ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਲ ਜਾਂ - ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦਾ ਉਸਾਰੂ ਸੰਚਾਰ।

(11) - *ਰਖਾਅ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸਟ ਆਰਡਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ, ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਜੋ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਸੇਵਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਕਬਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜਾ *ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ* (3) ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਕਲੈਕਟਰ ਵਰਗੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ*

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Sodhi, J.)

ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਛੁੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕੋਡ 'ਤੇ. ਸੈਕਸ਼ਨ 488 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸਕੀਮ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਖਿਪ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇੱਕ ਉਜਾੜ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਭੋਜਨ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ, ਜੋ ਵੀ * ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਐਕਸ - ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਧੂਰੀ ਲੋੜ ਦੀ ਸਖਤ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ, ਅੱਖੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਅਸੰਭਵ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਨਿੰਦਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਣਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਇਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ -ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਹੈ। ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਰੇਵੀਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਚੋਰੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਗਲਤ ਖੋਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਵਧਾ ਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ ਦੁਆਰਾ ਟਿਊਨ ਵਿੱਚ. ਸਮੀਕਰਨ "ਕਾਫੀ ਕਾਰਨ" ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਤਰਤੀਬ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ

ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 1908 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਹੁਣ 1983 ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਧਾਰਾ 29 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਤੋਂ 24 (ਸਮੇਤ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। . ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ" ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ (10) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਰਾਣੀ ਬਨਾਮ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ,

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Sodhi, J.)

(11), ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਜੀਨ ਰੈਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਸੌਦੇ"। ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 417, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੂਲ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ 1963 ਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, 1908 ਦੇ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 157 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1955 ਦੇ ਐਕਟ 26 ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 114 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ 90 ਦਿਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 417 ਟੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਪ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ -ਸੈਕਸ਼ਨ (4) ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। *ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਰਾਣੀ ਦੇ ਕੇਸ (11)* ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 417 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 (2) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਅਪੀਲ 'ਚ ਗਿਆ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਏ

(.10) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਏ.ਸੀ. 280.

(11) ਏਆਈਆਰ 1963 ਪੀ.ਬੀ. 145.

ਨਿਜੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 417 ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 60 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, 60 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਪੱਟੀ ਦਾ ਇਹ ਨਿਯਮ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਜਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। . ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇੱਥੇ ਉਪਯੋਗੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: - *

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ' ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 417(3) ਅਤੇ (3) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 4), ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਇੱਕ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(12) ਉੱਪਰ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹੀ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਬਾਰ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਧਾਰਾ 5 ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

(13) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦਾ ਇਹ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 68 ਤੋਂ 72 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੈ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਕੇਵਲ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ *ਗੁੰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (7)* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, *ਇੱਕ-ਪਾਰਟ* ਆਰਡਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਵਿੱਚ ਸੰਮਨ ਭੇਜ ਕੇ ਧਾਰਾ 72 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਹਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਮਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾ ਪੁਲਿਸ ਏਜੰਸੀ ਰਾਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 68 ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ *ਇੱਕ-ਪਾਰਟ ਕਾਰਵਾਈ* ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਸਰਵਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(14) *ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ* 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਪਾਸੜ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਪੀੜਤ ਧਿਰ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 5, ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 1968 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ 318 ਖੁੰਝ ਗਈ।",

ਜੀ ਓਪਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.— (15) ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਪਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ *ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ* ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਵਿਕਸ ਕਰਨ ਦਾ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਆਰਡਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ।

ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਕਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(16) ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ : -

5 ਅਕਤੂਬਰ 1963 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਬਲਕਾਰ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 80 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ। ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਨੂੰ 8 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ 22 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਨੇ 15 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਦੇ ਇੱਕ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਦੀ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਬੱਛੋਆਣਾ ਦੇ

ਵਸਨੀਕ ਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਤੀ ਦਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ* ਮਕਾਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਹ ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ 22 ਨਵੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 20 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਪਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾ. 2 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਇੱਕ ਡੁਪ ਲਾਈਕੇਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ, ਪਤੀ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੋਰ ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ।

(17) 20 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਸੰਮਨ ਦੀ ਨਕਲ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਸਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। *ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ* ਦੇ ਖਿਲਾਫ . ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਤਨੀ 14 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਨੂੰ ਆਪਣੇ *ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ* ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ *ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।* ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤਾ ਰੁ. ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ 60 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(18) 14 ਜਨਵਰੀ, 1964 ਦੇ *ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ* ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋ ਸੀਡਿਊਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ , ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ 2 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। , 1963, ਜਦੋਂ ਸੰਮਨ ਲਗਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਸੰਹਿਤਾ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਪਤੀ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 4 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, 14 ਮਾਰਚ, 1967 ਨੂੰ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1967 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਆਰ. ਗੋਇਲ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਮਾਨਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਇਸ ਦਾ ਗਿਆਨ।

(19) ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਪਤੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 435, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਮੁਨੀ ਲਾਲ ਵਰਮਾ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਨੇ 28 ਨਵੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ।

(20) ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਤੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ। 25 ਜਨਵਰੀ, 1967 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿੰਦਗਾ ਲਾਲ, ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ। ਪਤੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਦਿਆਲੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (3) ਅਤੇ ਜ਼ੋਹਰਾ ਬੇਗਮ ਉਰਫ ਆਇਸ਼ਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ. ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਸ ਕਾਦਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5), ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁਕਮ ਦੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤੇਲ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ.

ਧਨੋ, (1), ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਜਾਣੇ- ਪਛਾਣੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ। *

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਾ ਸਮਝਦਿਆਂ, 9 ਦਸੰਬਰ 1968 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਕੋਸ਼ਲ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ, ਜੇ.ਜੇ. ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸੁਣਿਆ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਐਸ.ਟੀ. ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ . ਧਨੋ, (1), ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ। ਪਰਸਨ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ (2)। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ,

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉਪ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ।), ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਉਸਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 (2) ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਉਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਨ ਝੂਠੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸਮਾਪਤੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1970 ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਾ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(21) ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ੋ ਦੀ ਠਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

“(6) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ, ਉਸਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਮਨ-ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਆਦਮੀ :

ਬਜ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ / ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਡਰ ਉਸ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਲਈ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(22) ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਇ XXXVI ਦੇ ਅਧੀਨ "ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਪਤੀ ਲਈ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

(23) ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਬਿਨੈ -ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਲਈ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਮੇਂ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਇਸ ਤੱਥ ਲਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ - ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਤੀ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪਤੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ, ਜੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਕੀਲ

(24) ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਉਕਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੋ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਪਾਰਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪ੍ਰਾਵਿਜ਼ਿਓ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਪਤੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜਾਂ

(ii) ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(25) ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਧਿਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ, ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ - ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਕਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਸਰਵਰ ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ-ਸਰਵਰ ਦੀ ਪਰ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(26) 'ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਜਿੱਦ ਨਾਲ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ 'ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, 'ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ' 1 ਅਤੇ 'ਅਣਗਹਿਲੀ', ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਮੰਗਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਾ-ਆਈ ਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਮਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੋ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ, ਇੱਕ ਮਾ ਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ? ਸ਼ਰਤ ਪੂਰਵ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਖੋਜ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ

ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(27) ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 'ਤੇ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਮਿਨ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਗਾਊਂ ਸੂਚਨਾ ਉਸ ਧਿਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਾਮ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਗਲੀ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲੜ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੇਵਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਪਾਸੜ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।

(28) ਹੁਣ, ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਦੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ। ਦੂਜਾ ਭਾਗ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ। ਜੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

- (i) ਆਰਡਰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- (ii) V ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- (iii) ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(29) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 'ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਪਰਹੇਜ਼' ਕਰਨ ਜਾਂ 'ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ' ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ। ਇਹਨਾਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦੋਵਾਂ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਸੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਰ ਅਵੈਧ ਹੋਵੇਗਾ।

(30) ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਇਕਪਾਸਤ ਹੁਕਮ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ; ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਬੂਤ। ਪਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੂਰਵ-ਪਾਰਟੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ * ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ, ਉਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸ਼ਰਤ (ii) ਅਧੀਨ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਪਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ, ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਸਥਿਤੀ (ii) ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ

ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਬਦਲਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਤੀ ਪ੍ਰੋ ਵੀਸੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਰਜ਼ੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਆਖਰਕਾਰ, ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਾਇਬ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਗੁਣ।

(31) ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੂਜੀ ਪਾਰਬੇਫੇਈਬਜ਼ਪ੍ਰੋਵਿਸੋ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ, ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤੀਜੀ ਸ਼ਰਤ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਕੇਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਵਾਦ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤਾਂ ਹੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪੂਰਵ-ਪਾਰਟੀ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲਜ਼ਮ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਹੀਨੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕੇਵਲ ਸਾਬਕਾ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਜਾਂ ਉਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬਿਨੈਕਾਰ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(32) ਤੁਹਾਡੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਤੁਹਾਡੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਮੰਨ ਲਓ, ਇੱਕ ਪਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਲਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਬਾਰੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧਿਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਅਟਾਰਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਪਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਹੁਕਮ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੰਚਾਰ ਤੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਉਪਾਅ ਲੱਭਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਿਤੀ ਤੱਕ, ਉਹ ਆਰਡਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਉਸ ਦਾ ਉਪਚਾਰ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਲੇਖਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪਾਅ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਪਚਾਰ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪਰੋਵੀਸ਼ੋ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਲਈ ਉਲਟ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਰਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ। ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਵਸਤੂ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਨਰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਲਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ।

(33) ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਜੇਕਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਧਾਰਾ 488(1), ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ, ਜਿਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਿਨੈਕਾਰ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਟਾਲਣ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ੀ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਟੱਲ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਪਤੀ 'ਤੇ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਣਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਪਾਅ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਾਅ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪਾਅ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

(34) ਕਿਸੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਸ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਧਾਰਾ 488(1), ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ

ਸੰਮਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 68 ਤੋਂ 74 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ, ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਕਮ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਪਤੀ ਦੇ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਰਡਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ V ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(35) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੀ ਸੰਮਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਸ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਮਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਬਚਾਅ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਰੀਕ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਸਾਰੂ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਧਿਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵਕੀਲ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਅਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲੇਗੀ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(36) ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੇਕਰ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ IX ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਵਿੱਚ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਨਾਲ ਤਾਲਾਬਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੀ ਹੈ: -

“(1) ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ-

- (a) ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ;

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

(b) ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗੀ।"

(37) *UndeUndere Rule (6(l)(a), iurCourt canDMproceedJ Ex-Parte*, Thif ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ, ਜੇਕਰ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸੇਵਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਉੱਤੇ ਨਿਯਮ 6(l)(a) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ। ਨਿਯਮ 6(l)(a) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ *ਐਕਸ-ਪਾਰਟੇ ਆਰਡਰ* ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 123 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। :-

**ਸਮਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ
ਪੀਰੀਅਡ 1 ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਚੱਲਦਾ ਹੈ1**

Description of application	Period of limitation	ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸੰਮਨ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ
To Set aside a decree passed <i>ex-parte</i> or to rehear an appeal decreed or heard <i>ex-parte</i>	Thirty days	

(38) 'ਭਾਸ਼ਾ?' ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਬੇਵ ਆਰਟ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 123 ਦੇ ਕਾਲਮ 3 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 'ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਜਦੋਂ ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ' ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਪਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ' ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, 'ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਗਿਆਨ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ'। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਰਟੀਕਲ 123 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ, ਜਦੋਂ ਸੰਮਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸਦੇ ਆਯਾਤ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਸੇਵਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਚਿਤ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਚਿਤ ਸੇਵਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰੇਵੀਸੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹੁਕਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਰੱਖੇ ਨਾ ਕਿ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ, 'ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੁਕਮ', ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਿਰਫ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਚੱਲੇਗੀ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਾਵੀਸੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਕੇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕੰਪਾਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਮਿਤੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾ ਕਿ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ।

(39) ਇਸ ਈਥਰ ਪੂਰੇ 'ਰੋਜ਼ਕੋਫ ਕੇਸ' ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਰ, ਇਹ ਬੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਕੇਸ. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜੇਕਰ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ / ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

“ਬਸ਼ਰਤੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ-

- (a) ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ;
- (b) ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਵੀ ਮਿਆਦ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ।

(40) ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, 2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ 25 ਮਾਰਚ, 1951 ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ, ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ 13 ਜਨਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ 24 ਫਰਵਰੀ, 1953 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ: -

- " ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਉਕਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਜਾਂ ਉਸਾਰੂ, ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਅਵਾਰਡ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਫਾਈਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਕੰਮ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ-ਐਨਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ . ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਵਾਰਡ ਉਦੋਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਿਰ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਭਾਵੇਂ ਵਾਸਤਵਿਕ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੋੜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਪਰੋਵੀਸੋ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ 'ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ' ਦਾ ਅਰਥ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, "ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ: -

" ਕੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਸਲ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸੰਚਾਰ ਹੋਵੇ। ਸਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਓ।"

(41) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18, ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

(42) ਹੁਣ, ਮੈਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ।

(43) ਵਿਚ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਿ. ਧਨੋ, (1) ਨੇ ਪਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ। ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488, ਪਤੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਆਰਡਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਨਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ: -

ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਮੂਲ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਡਰ, ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਆਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੈਧ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਤਾ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੁਣ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਸੰਘਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 27 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੂਨ, 1960, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 7 ਨਵੰਬਰ, 1960 ਦੇਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ। ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

"ਸ੍ਰੀ ਵਾਈ ਪੀ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ "

(44) ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ: -

“ਸ਼ਬਦ 'ਉਥੇ' .....ਛੱਡਦਾ ਹੈ

ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ * ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧ, ਸ਼ਬਦਾਂ, 'ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(45) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 30 ਮਾਰਚ, 1961 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਧਨੋ (1), ਦਾ ਫੈਸਲਾ 11 ਅਗਸਤ, 1961 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(46) ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ। ਤੁਕੋਲ ਜੇ., ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ: -

“ਇਸ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 488 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਇੰਨਾ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ. ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਟਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ

ਉਹ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਿੰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮਹੀਨੇ 'ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼' ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਸ਼ਬਦ, 'ਆਰਡਰ ਸੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ' ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ ਖੁਦ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ।”

ਇਹ ਅਨੁਪਾਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(47) ਅਗਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਜ਼ੋਹਰਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਸ ਕਾਦਰੀ ਕਾਦੀਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (5) ਹੈ। ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਫਸਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਜਗਨਮੋਹਨ ਰੈਡੀ ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਾ ਕਿ ਮਿਤੀ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(48) ਹੈਦਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸਫੂਰਾ ਬੀ (9) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰ ਕੇਸ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ - ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਹੋਨੀਆ ਜੇ., ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ: -

"ਸੈਕਸ਼ਨ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ - ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ।"

(49) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਧਨੋ (1), ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੈਸੂਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 15 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉਪ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਫਸਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਫਸਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਸੂਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ.

(50) ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗੁਰਦੇਵ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ? ਸਿੰਘ ਜੇ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਚ. ਪਰਸਨ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ (2)। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰੀ ਹੁਕਮ 1 ਅਕਤੂਬਰ 1966 ਨੂੰ ਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤੇ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਜ਼ੂਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ 22 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਬਿਨੈ- ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ। ਐਕਸ - ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪਤੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਤਨੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 435, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਡਿਊਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। . ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਤਰਤੀਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਉਸਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਲਕਰਨ ਕੌਰ (ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.)

ਆਈ

ਭੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਫਸਰ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਥੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਨੋ (1), ਜੋਗਰਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਸ ਕਾਦਰੀ ਕਾਦੀਰੀ (5), ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ: -

"ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਹ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇਹ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਲਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਨ੍ਹੋਗੀ * * * * * * * * * * ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵਜੋਂ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। * * * * * ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਵਾਰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਮ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਇਸਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਪਤਾ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਜੇ ਇਹ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਉਸਾਰੀ, 'ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ' ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।"

- (51) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:- 1
 " ....ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ
 'ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਤਰੀਕ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਵਿੱਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਟਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਆਰਡਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਇਹ ਭਾਵ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੀਮਾ।"

(52) ਉਸਨੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(2)(ਬੀ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਖਿਆ: -

“ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੰਦਰਭ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੀ * ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਸਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਐਚ » ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰਫਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ, ਉਹ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ 'ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ' ਜੋੜਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਸੀ ਕਿ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। "

(53) ਜੇ ਅਸੀਂ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 11, 12 ਅਤੇ 18 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ, ਹਰੇਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਸਦਾ ਅਵਾਰਡ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇੱਕ ਦੁਖੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਲੈਕਟਰ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 12(2) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਅਜਿਹੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਲੈਕਟਰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੋਰ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਕਲੈਕਟਰ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਇਕੱਠ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (20) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਹੈ। ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਿਸੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਕੰਟਰੈਕਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਇੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਹ ਹਨ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਸਿੱਧਤੀ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਆਰਡਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਮਾ, ਨਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਟੀ.ਟੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਟੀ.ਟੀ.ਟੀ., ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉੱਪਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਖਿਆਰਥੀ ਸਿੰਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਕੋਰਟ V ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ $h\nu$ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐੱਮ.ਐੱਸ.ਟੀ. ਧਨੋ (1) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਸਨ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ (2), ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(54) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 488, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਪਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਇੱਕਤਰਫਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭੱਤਾ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਗਿਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਰਡਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੰਗੇ ਗਏ ਇਕ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

(55) ਕੇ ਓਸਲ ਜੇ.-ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਸੋਢੀ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਪਰ, ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਕਹੋ, ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਨਿਰਣਾ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

(56) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਢੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਧੇ, ਸਾਧਾਰਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਅਸਪਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਣ। ਪਰ ਫਿਰ ਨਿਯਮ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਵਾਦ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, *ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਡਿਪਟੀ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (3)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ "ਉਸਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ) ਪਰ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ।

(57) *ਇਜ਼ਾਰਾਜਾ II ਹਰੀਸ਼ ਅਤੇ ਚੰਦਰ ਆਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3)* ਵਿੱਚ ਜੇਥੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ *pcAa* ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਉਪ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ "ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦਾ ਅਰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਸਬੰਧਤ ਪਿਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੀ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਨ ਜਿਸਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ *ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ* ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਥੋਂ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ: -

"ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੈਸਲੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਸਭ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਜਾਂ ਉਸਾਰੂ, ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ

Joginder Singh v. Balkaran Kaur (Gopal Singh, J.)

ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਸਲ ਜਾਂ ਉਸਾਰੂ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਰਵਵਿਆਪਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਦੇ ਵਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਗਿਆਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 123 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਅਸਲ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਇੱਥੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ:

“18. (1) ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ, ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਹੋਵੇ। ਦਿਲਚਸਪੀ

(2) ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਉਹ ਆਧਾਰ ਦਸੋਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਹਰ ਦਰਖਾਸਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, -

- (a) ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਜਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ;
- (b) ਦੂਜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜੋ ਵੀ ਮਿਆਦ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ।”

ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਾ (ੳ) ਕੇਵਲ ਉਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਅਸਲ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ; ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਅਸਲ ਗਿਆਨ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੇ ਕਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਅਵਾਰਡ, ਅਸਲ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਗਿਆਨ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਹਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ" ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ

ਸੀਮਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ *OAOM ਮੁਖਿਆਹ ਚੇਟਿਆਰ* ਬਨਾਮ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਦੇ *ਕਮ ਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਦਰਾਸ (12)* ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 33-ਏ (2) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1922 ਦੀ ਧਾਰਾ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਦਬਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਹੁਣ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 33(1) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਧੀ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ, ਰਾਜਮੰਨਰ, ਸੀਜੇ, ਅਤੇ ਪੰਚਪਕਸੇ, ਜੇ, ਨੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ। 33-A(2) ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ *ਟਰਮੀਨਸ a quo* ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

“ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਰਡਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।”

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ:

“ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 33-ਏ(2) ਵਿੱਚ 'ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਹੁਕਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ।

(58) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ *ਅੰਨਮਾਲਾਈ ਚੇਟੀ ਬਨਾਮ ਕਰਨਲ ਜੇਜੀ ਕਲੋਏਟ (13)* ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

- (12) ਏਆਈਆਰ 1951 ਮੈਡ. 204.
- (13) ILR 6 ਮੈਡ. 189.

Joginder Singh v. Balkaran, Kaur (Koshal, J.)

ਸਵਾਲ 1860 ਦੇ ਮਦਰਾਸ ਬਾਉਂਡਰੀ ਐਕਟ, XXVIII ਦੀ ਧਾਰਾ 25 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਖਿਆ ਬਾਰੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“ਜੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਸਵਾਮੀ ਨਾਥਨ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮਣਨ ਚੇਤਿਆਰ (14) ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 73(1) ਅਤੇ 77(1) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ:

“ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ (ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਰਾਜ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼, ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਬੰਧਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦਾ ਅਸਲ ਜਾਂ ਉਸਾਰੂ ਸੰਚਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

(59) ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਨ। ਕੈਸਰ ਜਹਾਂ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (15), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ ਵਜੋਂ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। .

(60) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਸਕੀਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਇੰਨੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੂਰਵ ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੁਖੀ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ,

(14) ILR 53 ਮੈਡ. 491.

(15) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1604

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਅਰਧ-ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਤਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ - ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਪੱਖੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੋਡ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 488 ਦੇ *ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਇਕਦਮ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਣਜਾਣ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਕਮ ਦੀ ਹਰ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ "ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ * * *।" ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨਾਲੋਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ 2)

(61) ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚਾ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਵਿੱਚ "ਉਸਦੀ ਮਿਤੀ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ, ਅਸਲ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਗਨਮੋਹਨ ਰੈਡੀ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ।

Joginder Singh v. Balkaran, Kaur (Koshal, J.)

'afrt3s-'
^r

ਜੇ., ਜ਼ੋਹਰਾ ਬੇਗਮ ਉਰਫ ਆਇਸ਼ਾ ਬੇਗਮ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਸ ਕਾਦਰੀ ਕਾਦੀਰੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (5) ਵਿਚ।

(62) ਇਹ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਲਈ ਦੁਕਵੀਂ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇੰਡੀਅਨ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1922, ਨੇ ਫੀਲਡ ਰੱਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 29 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਲ 1963 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਉਸਦੀ ਮਿਤੀ" ਵਾਕੰਸ਼ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਵਿਆਖਿਆ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਟਰਮੀਨਸ *a quo* ਮਿਤੀ ਸੀ। ਗਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਵਾਸਤਵਿਕ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ, ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਸਾਲ 1963 ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਇਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਕਾਨੂੰਨ. ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਬਦਲਿਆ ਅਰਥ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

(63) ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੇ ਉਸੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਪੁਸ਼ਟ ਵਿਚਲੇ ਵਾਕੰਸ਼ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ, ਉਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(64) ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ, ਐਕਟ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੇ ਜੋ ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਤੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 488(6) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਿਤ ਹੁਕਮ' ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(65) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488(6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਉਸਦੀ ਮਿਤੀ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਏ.ਐੱਸ. ਗੋਵਿੰਦਨ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਰਗਰੇਟ ਜੈਮਲ (8), ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਧਨੋ (1), ਹੈਦਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸਫੂਰਾ ਬੀ, (9) ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਸਨ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ (2), ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਕੇਸ (3), ਜੋ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਧਨੋ (1) ਅਤੇ ਹੈਦਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਸਫੂਰਾ ਬੀ (9) (ਸੁਪਰਾ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਏ.ਐੱਸ. ਗੋਵਿੰਦਨ ਦੇ ਕੇਸ (8) (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰਾਜ

ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 3) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਸਨ ਕੌਰ ਦੇ ਕੇਸ (2) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਰਾਜਾ ਹਰੀਸ ਚੰਦਰ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣ, ਜੋ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ

(66) ਮੈਂ ਹੁਣ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕ ਤਰਫਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਅਸਲ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ 'ਤੇ ਉਚਿਤ ਸੇਵਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਿਰਾਰਥਕ ਹੈ। ਕੇਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488(6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵੀਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ "ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਹੈ ਪ੍ਰਾਵੀਸੇ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼; ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਕਮ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ" ਹੋਵੇਗਾ। "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ" ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕੁਲਡ ਲੱਭਣਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਨਾਕਾਫੀ ਜਾਂ ਜਾਅਲੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਆਰਡਰ ਇੱਕ "ਆਰਡਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਆਰਡਰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵੈਧ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇਕ ਤਰਫਾ ਆਰਡਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ-

- (a) ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਜਾਂ
- (b) ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫਰਜ਼ੀ ਸੀ; ਜਾਂ
- (c) ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਜਾਂ
- (d) ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ;

ਉਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ" ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ! ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼" ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਤਰਫਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇਗਾ " ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇੱਕ ਤੱਥ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਧਿਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਾਸੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦਾ "ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(67) ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਅਪੂਰਾ>ਸਹਿਮਤੀ . ਪਰਸਨ ਕੌਰ ਕੇਸ (2) (ਸੁਪਰਾ)। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਹੁਣ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਦੋਖਿਆ:

Joginder Singh v. Balkaran, Kaur (Koshal, J.)

ਜਾਬਤਾ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇਕਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਗੈਰ-ਸੇਵਾ, ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੱਖ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਮਾਮਲੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ। ਸੀਮਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

(68) ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤ-

"ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੈਧ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸਾਬਕਾ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਵੈਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। * * * * * ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼' ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ। 'ਆਰਡਰ ਸੇ ਮੋਡ' ਸ਼ਬਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਆਰਡਰ ਖੁਦ ਪ੍ਰੋ ਵੀਸੋ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੋ ਵੀਸੋ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਵੀ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਤੁਕੋਲ, ਜੇ. ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ (ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ) ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ, ਜੇ ਮੈਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਹੀ। ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਿਸ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਤਰਤੀਬ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ "ਆਰਡਰ ਸੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪ੍ਰਾਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਈ

(69) ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ 'ਤੇ, ਤੁਕੋਲ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ, ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਅੰਮਲ ਬਨਾਮ ਸੋਮਸੰਦਰ ਨਾਦਰ (16) ਵਿੱਚ ਵੈਕਟਾਰਮਨ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਸੀ: -

"ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 68 ਤੋਂ 71, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪ੍ਰੈੱਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ ਜਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

(16) ਏਆਈਆਰ 1970 ਮੈਡ. 242.

Joginder Singh v. Balkaran. Kaur (Koshal, J.)

ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(70) ਜੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਮੀਕਰਨ "ਆਰਡਰ ਸੋ ਮੇਡ" ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ।

(71) ਰਿਲਾਇੰਸ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਤਨੀ ਲਈ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੀਤ ਦੱਤੋ (7), ਪਰਮਬੱਤ ਥਿਊਨੀ ਰਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੈਨਨ ਬਨਾਮ ਗੋਵਿੰਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (ਨਾਬਾਲਗ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (17) ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਜਰਾਈ ਬਨਾਮ ਜੇਠੀ ਬਾਈ (18) ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕਤਰਫਾ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਸੇਵਾ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਕਿ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। (6) ਕੋਡ ਦੇ. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਕਾ-ਪਾਰਟੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਵੀਸ਼ੇ ਦੇ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(72) ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ "ਉਸਦੀ ਮਿਤੀ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਿਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ, ਅਸਲ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਾਂਗਾ, ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਐਕਸ -ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਾਂਗਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਵੇ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਰਖਾਸਤ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ (ਪਤੀ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ, ਅਸਲ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੀ ਪੱਟੀ ਦਾ ਖਾਤਾ

(17) ਏਆਈਆਰ 1959 ਮੈਡ. 1657"

(18) ਏਆਈਆਰ 1959 ਪਟਨਾ 433

ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਸੀਮਾ. ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਸੇਵਾ ਕਾਲਪਨਿਕ ਸੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਦਾ ਗਿਆਨ) ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ, ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਗਿਣੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਤੀ ਨੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ